

ПРИРОДА-НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне
угіддя міжнародного значення
(Рамсарська конвенція)Озеро Синевир - одне із семи
природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Серпень, 2023 р.

№ 8 (352)

ПРОВЕДЕНО ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РАДИ

Засідання науково-технічної ради (НТР) НПП «Синевир» розпочалося хвилиною мовчання в пам'ять захисників та захисниць, які загинули під час бойових дій за визволення України від окупаційних військ. Відкрив засідання голова НТР Микола Дербак, який ознайомив присутніх з порядком денним, водночас розповів про основні заходи, які реалізовано в національному природному парку «Синевир» впродовж I-го півріччя цього року.

лісосплаву, залучення додаткових коштів на завершення будівництва додаткового вольєру Реабілітаційного центру бурого ведмедя, а також його візит-центру, відновлення та ремонт доріг до туристичних локацій тощо.

Начальник відділу науково-дослідної роботи Юрій Тюх ознайомив присутніх з виконанням планів роботи всього парку. Окремо розповів про виконання тих робіт, які успішно були реалізовано у I-му півріччі 2023.

Основну увагу присутніх зосередив на питаннях охорони та розвитку території ПЗФ, досягненнях природно-заповідної установи у всіх сферах діяльності, а також міжнародних проектах до яких нацпарк активно долучається у процесі своєї діяльності.

У своєму виступі зауважив, що важливе місце у природоохоронній діяльності посідає виконання прог-

рам для особливості діяльності НПП «Синевир» за пройдений період року, доповілі начальники профільних відділів нацпарку. Кожен розповів про здійснену роботу свого відділу впродовж півріччя. У виступах основну увагу акцентовано на різнопланових заходах, які здійснювалися тим чи іншим підпорядкованим підрозділом, а також озвучено проекти перспективних планів роботи на наступний рік.

Зокрема, професор, декан географічного факультету УжНУ Іван Калинич зацікавив присутніх у реалізації задуму щодо геодезичного вивчення озера Синевир на території парку.

для ландшафтного й біологічного моніторингу, здійснення аналізу, функціонування, розвитку та збереження природного середовища. Задля впровадження такої ідеї, попередньо обговорено порядок проведення геодезичних робіт з подальшим встановленням метеостанції для здійснення комплексного моніторингу стану й дослідження лісів з відповідною циклічністю тощо.

Далі НТР розглянула перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2023 рік, який представив начальник відділу служби державної охорони ПЗФ - Василь Субота. Спочатку доповідач зупинився на виконанні відповідного плану на I-е півріччя 2023 року, а також відповів на запитання і зауваження членів НТР.

На завершення засідання науково-технічної ради прийнято відповідні рішення, де визнано роботу установи задовільною за всіма ключовими напрямами, підтримано проекти лімітів та взято до відома і погоджено перспективні плани роботи на 2024 рік.

Закрив засідання голова ради Микола Юрійович, який наголосив, що НТР в нацпарку є важливою подією, де об'єднуються провідні науковці, експерти та представники парку для обговорення актуальних питань щодо збереження та ефективного використання природних ресурсів.

Власкор.

Озвучив перелік найбільших проектів, реалізація яких планується впродовж другого півріччя поточного року – приведення у відповідність проектної документації щодо стаціонарах, а також вивчення рідкісних видів тощо.

Ішлося про те, щоб найближчим часом встановити на території водозaborу оз. Синевир дослідні майданчики

ЗУСТРІЧ В АМФІТЕАТРІ

29 липня у культурно-мистецькому центрі «Амфітеатр» села Колочава пройшла зустріч під назвою «Випускник – 78» з нагоди 45-річчя закінчення школи. Зустріч організовано відомим депутатом Верховної Ради України 6-7 скликань, почесним жителем с. Колочава – Станіславом Аржевітіним.

Програма зустрічі була багатогранною та насыщена цікавими подіями й інформацією про історію і

шлях однокласників, а також за виставкою дипломів - «Аржевітін: від колочавського школяра до професора», що відображала становлення однокласника від перших днів навчання до сьогодення, а також дізнатися про нову книгу «Колочава. Земля» й отримати її в подарунок з автографом автора.

У виступі перед своїми однокласниками та гостями, Станіслав Михайлович як основний органі-

«Пам'ятаємо, як ми разом долали випробування та раділи перемогам, як дружба зміцнювалась і ставала незламною. Час летить, але наші згадки залишаються свіжими, мов давні книги, що перечитуються раз-за-разом. Школа - це не тільки місце, де ми здобували знання, а й де формувалася наша особистість, де ми вчилися робити вибір, протистояти життевим випробуванням, творити свою долю. Хоча ми розділені часом та відстанню, наша дружба лишається незмінною», - сказав Станіслав Аржевітін.

Програма зустрічі передбачала різноманітні активності, спрямовані на те, щоб учасники могли насолодитися спілкуванням та загадати моменти, які вони провели разом у шкільні роки. Однокласники мали можливість зробити фотографії з друзями, а також зберегти ці моменти на пам'ять.

Ця зустріч була незвичайною, перед початком заходу, одним із головних акцентів оргкомітету була зустріч колочавських учасників ЗСУ, що надало їй особливий характер та велику емоційність.

Присутні отримали можливість познайомитися з справжніми героями, які служать та захищають нашу країну.

Директор національного парку Микола Дербак зазначив: «Відчуття гордості та поваги не мають меж,

коли стойши поруч із людьми, які ставали на перешкоді злу, захищаючи нашу землю та наш спокій. Ця зустріч залишить глибокий слід у серцях всіх присутніх. Кожен з нас вболіває за тих, хто залишився на війні та співчуває тим, хто втратив своїх близьких».

Очікування та емоції перепліталися з подякою, яку кожен відчував у своїй душі. Вчинки Захисників та їхню самопожертву було неможливо не помітити та не захопитись.

Особливим моментом заходу стала гала-вечеря, яка об'єднала всіх навколо спільніх спогадів і емоцій. А завершився захід гуртovoю фотографією однокласників, яка стала своєрідною закріпленою пам'яттю про цю незабутню зустріч.

Федір МАТИЧИН,
начальник
відділу рекреації

життя колочавців. Присутні мали можливість переглянути відеофільм «Наші попередні 10 зустрічей» та отримати його копію, спостерігати за відеопрезентацією про життєвий

затор проведення ювілейного свята, згадав про особливі дні та спільні шкільні роки, які проходили в юності і закарбувалися в кожного з присутніх.

У НПП «СИНЕВИР» ПРОЙШЛА ВИСТАВКА «ВІЙНА У МЕТАЛІ. ВІЙНА ЯК ВОНА Є»

Національний природний парк «Синевир» відвідали військові волонтери: Богдан Колодницький, Валерій та Тетяна Поповичі з мобільною виставкою «Війна у металі. Війна як вона є».

Волонтери привезли з собою різноманітну військову амуніцію, подаровані військовими трофеї, уламки ракет і снарядів та інші експонати, аби нагадати громадськості, що війна триває, її наші воїни, котрі щодня проливають кров і віддають своє життя за нашу свободу, потребують допомоги й підтримки.

Окремими експонатами виставки є світлини з бійцями з передової, а також стіна пам'яті загиблих героїв, серед яких військовослужбовці окремого стрілецького батальйону «Карпатська Січ» та 72 ОМБр імені Чорних Запорожців.

За словами родини Поповичів, ця мобільна виставка мандрує Україною ще з 2016 року.

Ініціатором її створення і натхненником був закарпатець Віталій Бенчак (псевдо "Тур"), доброволець, боєць батальйону «Карпатська Січ», котрий геройчно загинув 01.10.22 р. на Донеччині.

«Зігріти серця тих, хто геройчно стоїть на захисті нашої Батьківщини, а також зібрати кошти для наших військових - завдання, що стоїть перед нами сьогодні, - розповів про виставку Богдан Колодницький. Ми хотімо показати свою повагу та підтримку тим, хто віддає все заради

хто її потребує», - зазначає Тетяна Попович.

Виставку відвідало чимало небайдужих туристів, які охоче роздивлялися виставлені експонати, та долучалися до благодійної акції.

«Перебуваючи тут за сотні кілометрів від фронту ми не повинні забувати, що наши воїни у цей момент захищають нашу країну на передовій», - прокоментував директор НПП «Синевир» Микола Дербак. Завдяки їхній відвазі і героїзму ми маємо можливість насолодитися тутешньою природою. Ця виставка – гарна нагода допомогти військовим, відвідаючи туристичні локації нацпарку «Синевир».

Ми переконані, що результатом благодійної акції стане трансформація духовних цінностей у матеріальні (зібрані кошти), що будуть спрямовані на допомогу нашим захисникам.

ти умови перебування на передовій, а також надати медичну допомогу тим,

Микола КУРУЦ,
начальник відділу ЕОР

Метою виставки є збір коштів для потреб Збройних Сил України.

СЕМІНАР ПАСІЧНИКІВ МІЖГІРЩИНИ

У понеділок, 14 серпня, в Колочавській громаді пасічники Міжгірщини зібралися на семінарі, щоб визначити комплексний підхід для збереження Міжгірської популяції чистопородних карпатських бджіл в умовах військового стану.

Географічні та кліматичні умови гірського краю і наявність величезного різноманіття медоносних рослин дозволили зберегти тут донині автохтонний медоносний

великого «засмічення» генофонду місцевих пасік та розповсюдження небезпечних бджолиних хвороб.

Під час семінару, начальник відділу з наукової роботи НПП «Синевир», к.б.н. Юрій Тюх розповів про значення чистопородних карпатських бджіл для збереження природного біорізноманіття флори та фауни нацпарку, старший науковий співробітник НПП «Синевир» Василь Беца ознайомив із створенням суцільного ареалу чисто-

«Під час зустрічі пасічники отримали чистопородні бджолині матки, які походять з високогірного контролюваного пункту парування «Кантини».

Цей племінний матеріал кожен пасічник має змогу використати на своєму пасічному господарстві, замінивши ним нечистопородні бджолині сім'ї. Починаючи з 2018 (BMZ) через Кредитну Установу року ми щороку роздаємо такий для Відбудови KfW. матеріал, що за ці роки дозволило покращити чистопородність Тереблянської долини в рази», - розповідає старший науковий співробітник НПП «Синевир» Василь Беца.

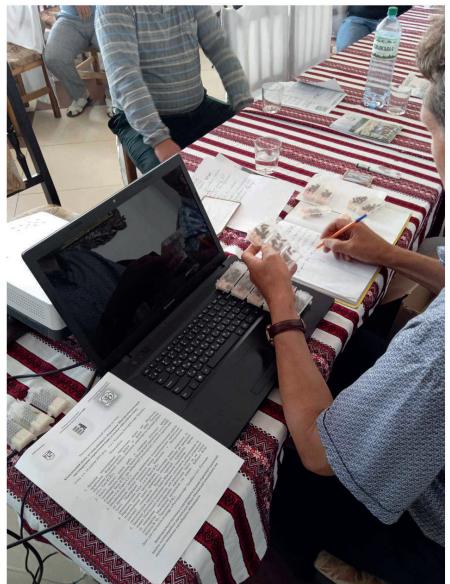
Також кожен пасічник отримав брошури, буклети та методичні рекомендації, де зібрані матеріали щодо створення та забезпечення функціонування суцільного масиву карпатських бджіл Міжгірської екосистеми.

Семінар пройшов за підтримки проекту «Підтримка природно-заповідних територій в Україні». Він впроваджується в рамках Німецького Фінансового Співробітництва (ФК) і фінансиється німецьким Міністерством економічного співробітництва та розвитку

вид бджоли – карпатський. породних карпатських бджіл

Регіон Тереблянської долини з Міжгірської екосистеми, а канд. с.г. наук Віктор Папп у своїй доповіді сприяє збереженню їх чистопородності. Тому «пасічники-кочівники» й привозять на приватних пасіках суцільного ареалу територію регіону інші породи чистопородних карпатських бджіл бджоли. Але це призводить до Міжгірської екосистеми.

Євгенія САВКА,
технік

Встановлено новий арт-об'єкт на території Реабілітаційного центру бурх ведмедів

ведмежого притулку і стане ще однією фотолокацією для мандрівників. Автором арт-об'єкту є талановитий місцевий митець - Беца Леонід Андрійович.

Під час встановлення скульптури була також відремонтована дорога на підйомі до реабілітаційного центру та демонтовані старі, пошкоджені часом, дерев'яні зображення ведмедів.

Скульптура виготовлена в рамках проекту «Створення арт-об'єктів та фотолокацій на території Синевирської та Колочавської ОТГ», що передбачає облаштування чотирьох фотозон та трьох арт-об'єктів для розвитку туризму на території Синевирської і Колочавської громади та привернення уваги до цікавих локалізацій парку.

Ця ініціатива реалізовується завдяки співпраці ГО «Кришталеве джерело» з національним природним парком «Синевир». Кошти виділені проектом «Підтримка природно-заповідних територій в Україні», що фінансиється урядом Німеччини через Кредитну установу для Відбудови KfW. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України є бенефіціаром проекту.

За сприяння національного природного парку «Синевир» встановлено новий арт-об'єкт поблизу Реабілітаційного центру бурх ведмедів – дерев'яну скульптуру ведмедя у повний зріст. Тепер цей символ Карпат зустрічатиме гостей парку біля повороту до

Любов ТІЛЬНЯК,
експкурсоводка

Догляд за орхідними видами рослин

Наші фахівці проводять догляд за орхідними видами рослин, зокрема за зозулинцем плямистим *Orchis maculata* L. в розсаднику рідкісної флори Українських Карпат національного природного парку «Синевир».

Зозулинці віддають перевагу добре зволоженим ґрунтам, хоча не терплять його застою вологи. Деякі види віддають перевагу сухому ґрунтові (зозулинець прованський), щі періоді літа вони переходять у найспекотніші та найпосушливі пе-

ріоди літа вони переходят у стан спокою, зберігаючись у вигляді кореневищ і бульб до наступного сприятливого періоду.

Тетяна ЯРЕМА,
молодша наукова співробітниця

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис

Засновник і видавець громадське об'єднання «Товариство «Синій Вир». Свідоцтво про державну реєстрацію Серії ЗТ №9214

РЕДАКТОР

МИКОЛА ДЕРБАК

Комп'ютерна верстка та дизайн

Мар'яна Печкан

Газету набрано і зверстано у видавничому центрі НПП «Синевир»

Адреса:

с. Синевир, 1626, Хустський р-н,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevir@ukr.net
www.npp-synevir.net.ua

За точність наведених фактів відповідальність несуть автори матеріалів.

Листування з читачами – тільки на сторінках газети.

Тираж 100 прим.

Зам.

Номер віддруковано в НПП «Синевир»

З ювілеєм!

55-річний ювілей святкує Шпілька Петро Васильович, начальник Чорноріцького ПНДВ. Бажаємо у цей святковий і радісний день сил духовних і фізичних, любові і добробуту, енергії та Божої благодаті.

**Хай доля дарує довгого віку,
Щастя й радості без ліку.
Міцного здоров'я з води і роси,
Хай щедрість і добро будуть завжди.**

Вітаємо з 55-річним ювілем Бродюка Миколу Миколайовича, начальника ВВПР.

**З днем народження Вас вітаємо!
Від колективу Вам щиро бажаємо:
Здоров'я, удачі, наснаги, добра,
У справах везіння, людського тепла!**

**Хай Бог Вам у справах завжди помагає,
Дарує найкраще й від бід захищає!**

Вітаємо з 35-річним ювілем Куруца Івана Миколайовича, інсп. ОПЗФ Синевирського ПНДВ.

Дозвольте щиро привітати Вас із ювілеем! Нехай успіх та везіння завжди Вас супроводжують, а на шляху зустрічаються тільки хороши люди, які завжди підтримають та допоможуть підкорити нові вершини! Нехай доля буде щасливою, здоров'я міцним, а успіх супроводжує все життя!

Вітаємо!

У серпні святкують іменини працівники НПП «Синевир»:

Дербак Свєн Миколайович, начальник Остріцького ПНДВ;

Руснак Степан Іванович, завідувач рекреаційними пунктами;

Герба Мар'яна Юріївна, фахівчина відділу рекреації;

Нірода Михайло Михайлович, інсп. ОПЗФ Син.-Полянського ПНДВ;

Гречин Василь Юрійович, сторож;

Рошинець Юрій Миколайович, інсп. II кат. ОПЗФ Негровецького ПНДВ;

Штаєр Василь Юрійович, інсп. I кат. Колочавського ПНДВ;

Шоля Людмила Юріївна, лісогосподарський працівник;

Банга Михайло Васильович, заст.

нач. г.Квасовецького ПНДВ;

Шпілька Ольга Михайлівна, провідний інженер ВВПР;

Палканин Василь Ілліч, звірівник РЦБВ;

Руснак Михайло Степанович, підсобний робітник;

Скира Василь Васильович, сторож.

З найкращими привітаннями і побажаннями з нагоди іменин бажаємо колегам життєвої наснаги, повсякденної радості, міцного здоров'я, благополуччя та довгих років життя.

РЕМОНТ ДОРОГИ ДО ОЗЕРА СИНЕВИР

З метою проведення ремонту дорожнього покриття до озера Синевир, спецтехніці та категорії осіб з обмеженою функціональністю та зможливостями.

наказ №124 від 31.07.2023 «Про Головна мета - відновлення дороги, заборону в'їзду автотранспорту до забезпечення безпеки відвідувачів і озера Синевир». Проїзд буде дозволено підвищення якості рекреаційного

екотуризму.

Ремонт дороги пов'язаний з інтенсивним автотранспортним рухом протягом останнього періоду, що спричинив значне зношення дорожнього покриття та збільшення незручностей під час руху автотранспорту.

Така заборона в'їзду до озера Синевир надасть можливість провести комплексний ремонт дороги протяжністю 800 м. Ремонтні роботи включатимуть відновлення дорожнього покриття, реконструкцію водовідведення та підвищення загального стану інфраструктури парку.

Протягом цього часу парк прийматиме відвідувачів у звичному режимі. Усім бажаючим будуть доступні пішохідні маршрути, що пролягають до озера Синевир.

Власкор.

Хто ж така вивірка?

Вивірка – це білка! Причому слово вивірка старше за походженням. Трапляється ще в літописних текстах.

Вважається, що тваринку назвали вивіркою тому, що вона вертка (корінь ver означав «гнути», «вивертати»). А от назва «білка» закріпилася набагато пізніше, витіснивши «вивірку» з активного вживання. Власне, з'ясувати походження «білки» точно не вдається.

За однією з версій, слово білка пов'язане з торгівлею. Оскільки хутро білок було надто цінним, то за нього платили спеціальну монету – білу.

За іншою ж версією, слово білка походить від особливого різновиду цих тваринок, які були білого кольору. Іхне хутро було одним з найдорожчих.

Така тварина як білка звичайна (Sciurus vulgaris) або вивірка, наче створена для того, щоб прикрашати нашу природу: чи це дрімучий ліс, міський парк чи навіть національний парк. Так сьогодні наші співробітники мали змогу спостерігати за цією рудою красунею.

Роль білок в екосистемі НПП «Синевир» без сумніву неоцінена. Ці симпатичні працьовиті звірятя підтримують існування лісів, сприяють їх розростанню і зберігають їх видове різноманіття. Не дарма їх називають

лісовими садівниками. Білки так само важливі для дерев, як бджоли для квітів.

Знайшовши горішок, білка не обов'язково тут же його з'їсть. Вона

може вирити в землі ямку, заховати туди горішок і ще прикрити його листям. Так білки готуються до зими, роблячи запаси.

Але часто «господина запасів» сама забуває, де що лежить. Забуті горішки залишаються в землі, і коли приходить весна, вони проростають і з часом перетворюються в дерева (горіх, каштан, сосна, дуб) або інші рослини.

Щиро сподіваємося, що наша красуня свої запаси не розгубила!

Мар'яна ПЕЧКАН,
фахівчина відділу ЕОР

